

MOJ VRTIĆ - MJESTO ZA SVAKO DIJETE

Kako možemo podržati inkuziju
djece s teškoćama u dječje vrtiće?

Obitelj i vrtić imaju ključnu ulogu u djetetovu odrastanju i razvoju. To su mjesta gdje dijete zadovoljava svoje potrebe, upoznaje sebe i svijet oko sebe, razvija komunikacijske i socijalne vještine, uči stvarati odnose i postupno stječe vještine koje će mu biti važne tijekom cijeloga života. Kako bi svako dijete i svaka obitelj imali priliku ostvariti svoje potencijale, potrebna je **sustavna stručna podrška i podrška zajednice**. Takva podrška pridonosi dugoročnoj obrazovnoj, socijalnoj i zdravstvenoj dobrobiti djece i obitelji. To je osobito važno za djecu s razvojnim rizicima i teškoćama. Djeca najbolje uče i razvijaju se kroz odnose i iskustva iz svakodnevnog života, a upravo su vršnjaci važan dio tog iskustva. Kroz zajedničku igru, komunikaciju, suradnju i svakodnevne aktivnosti djeca uče jedna od drugih i razvijaju važne životne i socijalne vještine.

Svako dijete razlikuje se prema svojim sposobnostima, interesima, načinu komunikacije, tempu razvoja i potrebama. Te razlike nisu prepreka zajedničkom odrastanju – one su prilika da djeca od najranije dobi uče prihvaćati različitost, pomagati jedni drugima i graditi odnose. Uključivanje djeteta s teškoćama u vrtić nije važno samo za to dijete. Ono obogaćuje iskustvo sve djece, roditelja i stručnjaka.

Uspješna inkluzija zahtjeva podršku djeci, roditeljima, odgojiteljima i stručnim suradnicima u vrtiću. Upravo zbog toga je HURID pokrenuo projekt **“Koraci podrške - putevi inkluzije”** u partnerstvu s Gradom Koprivnicom, Dječjim vrtićem Petrinjica te Dječjim vrtićima Medenjaki i Tratinčica iz Koprivnice, uz financijsku podršku **Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih**.

Glavni cilj projekta je povećanje kvalitete života i mogućnosti usvajanja životno važnih vještina djece s teškoćama (komunikacijskih, jezičnih, socijalnih, motoričkih, predvještina čitanja i sl.) kroz osiguranje uvjeta za inkluziju u dječji vrtić i adekvatnu podršku ranom učenju od strane odgojitelja, stručnih suradnika, pomoćnika i roditelja, prvenstveno u Sisačko-moslavačkoj i Koprivničko-križevačkoj županiji.

U središtu inkluzije uvijek je dijete – njegovo mjesto, njegove potrebe, snage i pravo na pripadnost. Put do uključivanja gradimo zajedno: roditelji djece s teškoćama, odgojitelji i stručnjaci, roditelji djece tipičnog razvoja i cijela zajednica.

Svatko od nas ima svoju ulogu, a tek zajedno stvaramo zajednicu u kojoj svako dijete može rasti, učiti i pripadati.

Roditelji djece s razvojnim rizicima i teškoćama

Polazak u vrtić važna je životna promjena, ispunjena novim iskustavima, emocijama i prilagodbom. Dijete se prvi put susreće s novim ljudima, pravilima i svakodnevnim situacijama, zbog čega su Vaše brige sasvim prirodne i očekivane.

Najčešća roditeljska briga je odvajanje od djeteta, a kod roditelja djece s teškoćama mogu se javiti i dodatne brige, poput prilagodbe skupini, komunikacije, odnosa s vršnjacima ili usvajanja svakodnevnih vještina (primjerice odlaska na wc, pranja ruku, hranjenja i sl.).

Važno je znati da niste sami i da su Vaše brige prirodne.

Kako djetetu olakšati prilagodbu?

- razgovarajte s djetetom o vrtiću
- objasnite što će tamo raditi i koliko će tamo boraviti
- potičite samostalnost kroz male svakodnevne zadatke
- budite strpljivi i dajte djetetu vremena za prilagodbu
- koristite vizualne upute i rasporede koji djeci pružaju osjećaj sigurnosti i predvidljivosti (primjerice kartice sa slikama aktivnosti poput spremanja, dolaska u vrtić, doručka, igre i sl.)

Svako dijete prilagođava se svojim tempom i treba podršku, razumijevanje i osjećaj sigurnosti.

Vi najbolje poznajete svoje dijete - njegove potrebe, interese, načine komunikacije, ono što mu pomaže i ono što mu je teško.

Otvorena komunikacija s odgojiteljima i stručnim suradnicima može značajno olakšati proces prilagodbe. Razgovor o djetetovim potrebama, snagama i navikama pomaže stvaranju sigurnog i poticajnog okruženja za dijete, ali i obitelj.

Ovakvi razgovori omogućuju Vam da bolje razumijete očekivanja vrtića, uskladite ih s vlastitima te općenito dobijete dojam kako će djetetov vrtićki dan izgledati.

Odgojitelji i stručni tim prvo su mjesto gdje možete potražiti podršku vezanu uz svoje brige i nedoumice.

Uz podršku, strpljenje i zajedništvo, polazak u vrtić može postati pozitivno i ohrabrujuće iskustvo za cijelu obitelj.

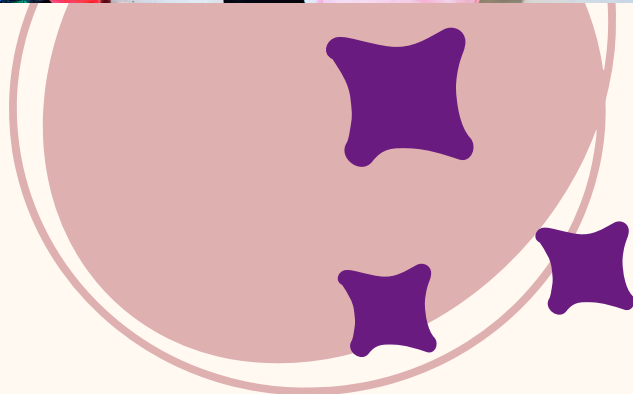

Odgojitelji, stručni suradnici i pomoćnici za djecu s teškoćama u razvoju

U procesu uključivanja djece s teškoćama u razvoju u redovnu vrtićku skupinu sudjeluju članovi stručnog tima, odgojitelji, pomoćnici, drugi djelatnici vrtića, ali i djeca u skupini i njihovi roditelji, uključujući i roditelje djece s razvojnim teškoćama. Usklađivanje i koordinacija svih navedenih sudionika vrlo je složen i zahtjevan proces. Međusobna suradnja i otvorena komunikacija su izuzetno važne za uspješno uključivanje djeteta s razvojnim teškoćama u redovni dječji vrtić.

U SVAKODNEVNOM RADU VAM MOŽE POMOĆI:

- **Promatranje** - što dijete može, što ga zanima, što mu je teško i u kojim situacijama najbolje funkcionira?
- **Prilagodba okruženja** - mogu li prostor, materijali, rutina ili način davanja uputa biti prilagođeni?
- **Podrška komunikaciji** - koristimo li način komunikacije koji dijete razumije i kojim se može izraziti?
- **Podrška odnosima među djecom** - stvaramo li dovoljno prilika za zajedničku igru, suradnju i povezivanje?
- **Predvidljivost i sigurnost** - pomažu li djetetu jasna pravila, vizualna podrška, najava promjena i stabilna rutina?
- **Suradnja s roditeljima i stručnjacima** - razmjenjujemo li informacije i zajedno procjenjujemo što djetetu treba?
- **Traženje podrške** - inkluzija zahtjeva multidisciplinarnu i koordiniranu suradnju više stručnjaka unutar i izvan vrtića, roditelja i zajednice. Normalno je da jedna osoba ne zna odgovore na sva pitanja i nema rješenja za sve situacije. Potražite podršku za svoje nedoumice i jačajte svoje profesionalne kapacitete za inkluziju, jer ćete tako spriječiti profesionalno sagorijevanje, osjećati se zadovoljnije na svom radnom mjestu i uspješnije u radu s djecom i obiteljima.

Zbog nepostojanja mreže usluga rane intervencije, dječji vrtići su često mjesto gdje se prvi put posumnja na razvojno odstupanje u djeteta i čine prvi koraci rane intervencije u djetinjstvu.

Odgojitelji, stručni suradnici i pomoćnici u dječjem vrtiću dio su „tima oko djeteta“ te, u suradnji s roditeljima i ostalim stručnjacima rane intervencije u djetinjstvu, mogu pružiti iskustvo i prilike za rano učenje u prirodnom okruženju djeteta, kao i podršku obitelji djeteta s razvojnim rizicima ili teškoćama.

Roditelji djece urednog razvoja

Naša djeca ne uče prihvaćati različitosti samo iz onoga što im govorimo, nego prije svega iz onoga što vide od nas. Učimo zajedno s njima gledati dalje od razlika: upoznati dijete, čuti njegovu priču i prepoznati ono što nas povezuje. Različitost nije nešto čega se trebamo bojati ili što trebamo mijenjati. Ona je prilika da upoznamo drugačiji način gledanja, osjećanja i življenja – i da zajedno postanemo bogatiji.

Djeca prirodno primjećuju razlike. Način na koji odrasli govore o njima pomaže im da razviju razumijevanje, prihvaćanje i empatiju.

Kako možete pomoći?

- o različitostima govorite otvoreno i jednostavno
 - odgovarajte na dječja pitanja bez posramljivanja
 - potičete dijete na zajedničku igru i suradnju
 - učite dijete da svatko nešto radi drugačije i da je to u redu
 - ne govorite o djetetu s teškoćama kao o „jadmom“ ili „drugačijem“ djetetu
 - potičete dijete da primijeti kada nekome treba pomoć, ali i da poštuje tuđu samostalnost
- budite strpljivi s roditeljima djece s teškoćama, ponudite pomoć i nemojte izbjegavati razgovor o djetetu. Prisjetite se da roditeljstvo nije uvijek jednostavno, a za neke roditelje ono nosi dodatne brige za djetetovu budućnost, zdravlje, sigurnost i prihvaćenost od svojih vršnjaka i okoline.

Neovisno o tome ima li dijete teškoću ili ne, ono je ipak prvo dijete i ima jednaku potrebu biti voljeno, sretno i prihvaćeno.

Inkluzija ne znači da sva djeca moraju biti ista. Ona znači da svako dijete ima mjesto u zajednici.

Inkluzija počinje odnosom.

Kada stvaramo mjesta za različitost, stvaramo mjesta za ljude. Inkluzijom gradimo zajednicu u kojoj svako dijete, svaka obitelj i svatko od nas može biti viđen, prihvaćen i reći: „Ovdje pripadam.“